

Betreft: Advies met betrekking tot jeugdbeleidsplan Goeree-Overflakkee 2014 -2016 “Van Houtskoolschets naar Aquarel” (versie 3.0)

Geacht college, gemeenteraad

In onze bijeenkomst van 24 juni j.l. hebben wij het jeugdbeleidsplan Goeree-Overflakkee 2014-2016 besproken.

De Wmo-adviesraad ervaart het als positief dat er, voorafgaand aan besluitvorming van dit beleidsplan, voor is gekozen om in gesprek te gaan met betrokkenen. Immers voor de transitie, het overdragen van de verantwoordelijkheid voor en financiering van alle jeugdzorg, en de transformatie, het veranderen en verbeteren van de zorg voor de jeugd en hun opvoeders, is een breed draagvlak gewenst. Ook zijn wij verheugd dat een deel van de input vanuit de klankbordgroepen ouders en professionals, die beide door leden van de adviesraad zijn bijgewoond, in het beleidsplan is opgenomen.

Procedureel vinden wij het niet alleen jammer niet betrokken te zijn geweest bij het tot stand komen van de besluitvorming en het beleidsplan pas in een zo laat stadium (16 juni 2014) te hebben ontvangen met het verzoek ter advisering, maar ook zijn wij als Wmo-adviesraad verbaasd in het beleidsplan te worden genoemd terwijl wij op geen enkele wijze in het proces van totstandkoming betrokken zijn geweest. Overigens hebben wij het wel op prijs gesteld tijdens onze bijeenkomst van 24 juni j.l. door uw ambtenaren te zijn voorgelicht over het nieuwe beleidsplan. Met begrip voor de tijdsdruk wijzen wij er graag op dat het voor de adviesraad prettig is om tijdig over te adviseren stukken te beschikken.

De Wmo-adviesraad heeft het jeugdbeleidsplan met name getoetst aan de hand van voor hen belangrijke criteria, namelijk:

1. Continuïteit van zorg
2. Laagdrempeligheid/toegankelijkheid van hulp
3. Jongerenparticipatie
4. Privacy
5. Communicatie
6. Afhandeling van klachten
7. Kwaliteitsbewaking
8. Effectieve inzet van middelen
9. Relatie Jeugdzorg en onderwijs
10. Evaluatie
11. Klanttevredenheid
12. Wachtlijstproblematiek

1.Continuïteit van zorg

In het Regionaal Transitie Arrangement zijn principe afspraken gemaakt voor continuïteit van zorg voor de komende twee jaar, met een optie van verlenging van één jaar. Voor ‘zittende’ en nieuwe cliënten tot aan 2015 is hiermee de zorg gecontinueerd. Wij onderschrijven het RTA. Echter wij maken ons zorgen over de nog nader te maken afspraken met zorgaanbieders over de overige in 2015 in te zetten zorg. De ombuigingen en bezuinigingen die uiteindelijk gevolgen moeten en gaan hebben voor het aantal jeugdigen in zorg, mogen ons inziens nooit ten koste gaan van continuïteit en benodigde (duurdere vormen van) zorg. Wij missen in het beleidsplan een visie op deze problematiek.

Evenals ouders willen wij uw aandacht vragen voor de complexe zorg voor kinderen tot vier jaar. Met het sluiten van het Medisch Kinderdagverblijf in Hellevoetsluis zijn voor jonge kinderen dagelijkse dure

en lange (ca. 2.5 uur) taxiriten een feit. Een niet wenselijke situatie die de aandacht verdient en mogelijk door een al aanwezige zorgaanbieder lokaal kan worden opgepakt.

De leeftijdsgrens zoals beschreven in de Jeugdwet betekent dat de jeugdhulp, met een 2-tal uitzonderingen, stopt bij het bereiken van de 18-jarige leeftijd. Die 'knip' in de leeftijdsgrens roept de vraag op hoe deze jongeren die van zorg gebruik maken hier géén last/hinder van gaan ondervinden. Het kan en mag niet zo zijn dat jongeren van 18 jaar straks 'tussen wal en schip gaan vallen'. De adviesraad is dan ook nieuwsgierig naar de visie van de gemeente rondom deze doelgroep en mogelijke preventieve interventies c.q. gezamenlijke afspraken met jeugdzorgaanbieders die ervoor zorgen dat jongeren geen last hebben van het ouder worden en de zorg blijven krijgen die zij nodig hebben (rekening houdend met veranderde financiering en verantwoordelijkheden).

De transformatie betekent een omslag naar meer preventie en inzet van het sociale netwerk. In veel gevallen doen mantelzorgers al een beroep op hun sociale netwerk. In het beleidsplan benoemt u aandacht voor respijtzorg. Wij vragen u nadrukkelijk aandacht te hebben voor de positie van mantelzorgers en te komen tot visie ontwikkeling en beleidskeuzes op het brede terrein van mantelzorg zodat sprake is van structurele inbedding en borging van de positie van mantelzorgers. .

In het beleidsplan is wat ons betreft de positie van pleegzorg onvoldoende uitgewerkt. Wij zien een uitwerking hierover in het beleidsplan graag tegemoet.

De inzet van zorg in natura is voorliggend aan het inzetten van een PGB. In situaties waarin nu effectief en efficiënt gebruik gemaakt wordt van een PGB pleiten wij voor handhaving van de huidige situatie. Voor nieuw in te zetten PGB's dienen heldere criteria te worden ontwikkeld, welke wij graag van u ontvangen.

2. Laagdrempeligheid/toegankelijkheid van hulp

De keuze om in eerste instantie te kiezen voor laagdrempelige (dorpskern gebonden) wijkteams met opties tot doorverwijzing naar zwaardere vormen van hulp spreekt ons aan. Zij sluit niet alleen aan op de lokale situatie, maar biedt hulp dicht bij huis in min of meer vertrouwde omgeving. Aandachtspunt is wat ons betreft de omvang van een wijkteam. Kleinschaligheid is prima, mits goed georganiseerd en back-up/vervanging bij langer durende afwezigheid van medewerkers. Daarnaast adviseren wij de lopende pilot goed te evalueren met alle betrokken partijen (dus ook hulpvragers) op basis van vooraf gestelde criteria en zien gestelde criteria graag tegemoet.

3. Jongerenparticipatie

Naar aanleiding van het beleidsplan hebben gespreksrondes plaatsgevonden met diverse partijen. Wij missen hierin de jongeren zelf. Volwaardig burgerschap en het versterken van eigen kracht betekent niet alleen praten met o.a. ouders en zorgverleners, maar in onze optiek ook vooral met jongeren zelf. Neem de jongeren serieus en luister naar hen. Zij weten als geen andere wat er leeft onder jongeren. Wij adviseren met klem aandacht te schenken aan jeugdparticipatie, bijvoorbeeld door het instellen van een jongerenraad. Stichting Alexander (Amsterdam) heeft uitgebreide ervaring en expertise in het opzetten van jeugdparticipatie en/of methodieontwikkeling hiervoor. Stichting Alexander is een niet-commercieel, ideëel landelijk instituut voor jeugdparticipatie en participatief jongerenonderzoek. Mogelijk kunnen zij hierin een rol spelen. Een andere optie is jongerenparticipatie mee te nemen in de opdracht van een (lokale) jeugdzorgaanbieder.

Wij vinden het de moeite waard te onderzoeken in hoeverre jongeren een rol kunnen spelen c.q. ingezet kunnen worden bij (preventieve) hulpverleningsprojecten.

Wij missen in het beleidsplan hoe de inspraak van jongeren bij hun eigen hulpverleningstraject is geregeld, bijv. door het mede ondertekenen van hun hulpverleningsplan vanaf 12-jarige leeftijd.

4. Privacy

In het beleidsplan is wat ons betreft nog onvoldoende uitgewerkt hoe een zorgvuldige uitwisseling van persoonsgegevens kan worden gerealiseerd met inachtneming van de wet op de privacy. Wij pleiten dan ook voor een concrete uitwerking hiervan.

5. Communicatie

De transitie jeugdzorg is een belangrijk onderwerp voor de korte en lange termijn. Wij pleiten voor een heldere communicatie met alle betrokkenen. Voor huidige gebruikers van zorg verdient het aanbeveling goed af te stemmen wie verantwoordelijk is voor de communicatie en op welk moment, zodat zij weten tot wie ze zich met vragen kunnen richten. Ook nieuwe zorgvragers zullen geïnformeerd moeten worden over gewijzigde taken en verantwoordelijkheden. Een goede samenwerking tussen gemeente en instellingen is volgens ons hierbij onontbeerlijk. Wij zien dan ook graag dat de gemeente gebruik maakt van het aanbod van zorgaanbieders om een rol te spelen in de voorlichting.

6. Afhandeling van klachten

In het beleidsplan is een procedure bezwaar en beroep nog niet geconcretiseerd. De adviesraad pleit voor het instellen van een onafhankelijke klachtencommissie of ombudsman/vrouw met heldere werkwijze en procedure ten aanzien van klachtafhandeling. Wij ontvangen graag uw visie op klachtafhandeling en borging hiervan binnen het proces.

7. Kwaliteitsbewaking

De keuze van Goeree-Overflakkee voor een -9 maanden/100+ benadering onderschrijven wij. Dat een dergelijke keuze vraagt om een uniforme, herkenbare aanpak is één, het realiseren van een gedegen en integrale samenhang tussen de diverse gebieden binnen het sociale domein is twee. In de praktijk blijkt dat regelgeving en verordeningen niet of onvoldoende op elkaar zijn afgestemd. Ons advies is om met betrekking tot de samenhang vooral input te genereren vanuit het 'gebruikersveld'. Immers als ervaringsdeskundigen weten zij als geen ander wat de impact is van regelgeving. Mogelijk hebben de ervaringsdeskundigen suggesties ter verbetering en effectiviteit.

8. Effectieve inzet van middelen

De Wmo- adviesraad pleit ervoor dat alle financiële middelen die naar de gemeente worden overgeheveld ook daadwerkelijk worden ingezet en 'geoomerkt' voor de hulp aan jeugd. Monitoring van uitgaven is periodiek gewenst teneinde tijdig te kunnen bijsturen. De adviesraad is benieuwd welke strategische keuzes de gemeente maakt indien gedurende 2015 blijkt dat de bodem van de financiële middelen in zicht is en het aantal (complexe)zorgvragen geen (beoogde) daling vertoont. Hoe wordt het recht op zorg dan gefinancierd?

In de praktijk hebben de verschillende zorgaanbieders hun eigen systemen om bijv. hulpverleningsplannen en dossiers te maken. Vanaf 2015 betaald de gemeente de jeugdzorg en kan zij bepalen hoe het dossiersysteem eruit gaat zien. Wij vinden het belangrijk dat er oog is voor standaardisatie, veiligheid, in- en uitloggen, opslaan, uitwisselen en analyseren van gegevens en pleiten voor het formuleren van randvoorwaarden van systemen waaraan aanbieders moeten voldoen. Gebruik maken van één en hetzelfde hulpverleningsplan en een eenduidig digitaal hulpverleningsdossier is het onderzoeken waard.

9. Relatie jeugdzorg en onderwijs

De relatie jeugdzorg en onderwijs is een belangrijk gegeven. Scholen zijn belangrijke 'vindplaatsen' en jeugdigen brengen een groot deel van hun tijd door op scholen. Zowel ouders als leerkrachten hebben 'het beste' met kinderen/jongeren voor en zullen binnen hun mogelijkheden en beperkingen zorg dragen voor een zo optimaal mogelijke ontwikkeling van het kind/de jongere. Zij kunnen inmiddels bogen op een al langer bestaande intensieve samenwerking. Met de invoering van de Jeugdwet en de wet Passend Onderwijs komt daar een relatief nieuwe speler bij, namelijk de gemeente. Deze zal zich in het spelersveld nog een passende plaats en positie dienen te verwerven. In het beleidsplan beschrijft zij voorstander te zijn van een sterke verbinding en onvermijdelijke samenwerking tussen onderwijs en jeugdzorg om optimaal gebruik te kunnen maken van elkaars bevindingen en gezamenlijk passende onderwijs- en zorgarrangementen te bieden. De adviesraad schat in dat op dit gebied nog wel de nodige obstakels te overwinnen en bruggen te bouwen zijn. Erkenning voor elkaars 'eigenheid' en expertise in combinatie met het gezamenlijk formuleren van uitgangspunten en doelstellingen bieden volgens de adviesraad een, weliswaar smalle maar mogelijke, basis voor verdere ontwikkeling.

10. Evaluatie

De nieuwe Jeugdwet is een feit evenals hiermee gepaard gaande grote veranderingen. Het beleidsplan schets een beeld van de huidige situatie en beoogde veranderingen. De praktijk zal en moet uitwijzen of het geschetste beleid en gemeentelijke uitgangspunten realistisch en haalbaar zijn. Van alle betrokkenen wordt een geweldige omslag in denken en doen gevraagd. De adviesraad hecht er groot belang aan dat er gedurende het inrichtings- en implementatieproces voortdurende evaluatie en waar nodig bijsturing plaatsvindt. Bovendien vindt zij het belangrijk dat voor partijen inzichtelijk is en blijft wat de evaluatiemomenten zijn en op welke manier bijsturing plaatsvindt. Wij zijn van mening dat de noodzaak van een regelmatige, tijdige en transparante evaluatie onvoldoende in het beleidsplan is beschreven.

11. Klanttevredenheid

Het gezegde 'de klant is koning' staat wat ons betreft als een paal boven water. In het beleidsplan vinden wij onvoldoende aanknopingspunten waaruit blijkt dat klanttevredenheid een issue is en wordt getoetst. Wij zien graag een verdere uitwerking van dit onderwerp.

12. Wachtlijstproblematiek

Zorg kan gepaard gaan met wachtlijsten. Die wachtlijsten geven een goed beeld van de aansluiting van de capaciteit van de hulpverlening op het aantal hulpvragen. De adviesraad mist het onderwerp 'wachtlijstproblematiek en hoe hier mee om te gaan' in het beleidsplan. Zij zou hieromtrent graag een nadere uitwerking zien.

Resumerend

In het beleidsplan is nu op hoofdlijnen beschreven hoe op Goeree-Overflakkee de ondersteuning zal worden gerealiseerd. Het beleidsplan biedt de nodige kaders, echter ... papier is geduldig en de praktijk weerbarstig. De adviesraad ziet in het jeugdbeleidsplan 2014 – 2016 een eerste aanzet voor de transitie en transformatie jeugdzorg op Goeree-Overflakkee. De huidige opzet is wat ons betreft te weinig concreet op de onderstaande punten:

- Uitwerking positie pleegzorg
- Uitwerking criteria nieuwe PGB's
- Criteria ten behoeve van de evaluatie van de wijkteams
- Uitwerking uitwisseling persoonsgegevens
- Visie op en borging van klachtenafhandeling
- Hoe om te gaan met recht op zorg als financiële middelen onvoldoende blijken ?
- Transparante evaluatiecyclus bij inrichtings- en implementatieproces
- Uitwerking klanttevredenheid
- Uitwerking wachtlijstproblematiek

Om die reden ontvangen wij als adviesraad graag een concrete uitwerking op bovenstaande onderwerpen.

Tot slot

Om kwalitatief goede zorg te kunnen en blijven leveren zal een flink beroep worden gedaan op aanbieders van zorg, hun flexibiliteit en vermogen buiten hun 'eigen' organisatiekaders – en cultuur te denken en handelen. Dit vraagt niet alleen kennis en kunde van de betrokken professionals maar ook van hun bestuurlijk kader. Om de transitie tot een succes te maken is samenwerking onontbeerlijk. De adviesraad hoopt dan ook dat de gemeente, in haar nieuwe rol als opdrachtgever, nadrukkelijk oog heeft voor aanwezige organisatiebelangen en waar nodig sturing geeft aan het proces van cultuuromslag.

Als Wmo- adviesraad zullen wij de ontwikkelingen gevraagd en ongevraagd blijven volgen. Mocht u naar aanleiding van ons advies vragen/opmerkingen hebben dan gaan wij hierover graag met u in gesprek.

Vertrouwend u met ons advies van dienst te zijn en in afwachting van uw reactie, verblijven wij,

